

TODO POR UN SUEÑO

Gus van Sant

Curs 2001-2002

Sinopsi

Little Hope, New Hampshire, un petit poblet rural on viuen nombroses famílies italoamericanes. Suzanne Stone està casada amb Larry Maretto, un noi provincià que només aspira a fer-se càrrec del restaurant italià dels seus pares. Però Suzanne, que treballa en una emissora local de televisió per cable, té un objectiu ben diferent: aspira a convertir-se en una estrella de televisió. Per aconseguir-ho està disposada a fer qualsevol cosa, fins i tot a assassinar el seu marit amb l'ajuda de tres adolescents de l'institut local, organitzant un gran escàndol que li garanteixi el salt a la fama.

GUIA DIDÀCTICA - SECUNDÀRIA**Títol original:** To die for**Director:** Gus van Sant**Producció:** Laura Ziskin, per a Columbia Pictures (Estats Units, 1995)**Guió:** Buck Henry, basat en el llibre de Joyce Maynard**Fotografia:** Eric Alan Edwards**Música:** Danny Elfman**Disseny de producció:** Missy Stewart**Direcció artística:** Vlasta Svoboda**Muntatge:** Curtiss Clayton**Interpretació:** Nicole Kidman (Suzanne Stone), Joaquin Phoenix (Jimmy Emmett), Matt Dillon (Larry Maretto), Casey Affleck (Russell Hines), Illeana Douglas (Janice Maretto), Alison Folland (Lydia Mertz), Dan Hedaya (Joe Maretto), Wayne Knight (Ed Grant), Kurtwood Smith (Earl Stone)**Durada:** 103 minuts

Objectius pedagògics

- Valorar els sentiments i els principis ètics, morals i ideològics que mouen els principals protagonistes del film, especialment Suzanne Stone, Larry Maretto i els tres adolescents de l'institut, Jimmy, Russell i Lydia.
- Considerar la visió crítica de la societat nord-americana de l'actualitat i de la cultura de la televisió que presenta el film.
- Apreciar els recursos narratius i expressius utilitzats pel director per mostrar amb ironia i distància una història dramàtica mitjançant el recurs de les entrevistes personals i del fals documental.
- Conèixer els trets fonamentals (organització social, formes de vida, oposició camp/ciutat, importància i desenvolupament dels mitjans de comunicació de masses, immigració, etc.) de la societat nord-americana de finals del segle XX i principis del segle XXI.
- Aproximació a la figura del director nord-americà Gus van Sant.

Procediments

- Atribució a cadascun dels personatges d'un valor simbòlic dins de la narració: hi ha algun personatge que vertebrava l'acció?, quins principis morals i de conducta defensen?, quines relacions s'estableixen entre els diferents protagonistes?, experimenten algun canvi al llarg del film?, el director s'identifica amb algun personatge o els observa amb una certa distància?
- Anàlisi de l'estructura narrativa i temporal del film, articulat a partir de fragments d'entrevistes i retalls de programes de televisió: qui i quan explica la història?, quan temps transcorre des del principi fins al final?, quines relacions s'estableixen entre les justificacions i les explicacions de Suzanne Stone i les de la resta de personatges?, etc.
- Comparació de la visió que ens dona el film sobre la societat nord-americana i els mitjans de comunicació d'aquest país amb la d'altres pel·lícules i llibres que presentin històries similars.
- Estudi i comentari del paper i la importància de la

televisió i de la resta de mitjans de comunicació de masses en la societat nord-americana actual, extrapolant els resultats obtinguts amb la nostra realitat més immediata.

- Anàlisi de la forma del film: llum, música, decorats, vestuari, maquillatge, diàlegs i lèxic emprat i moviments de càmera. Fixar-se en la mesura del possible en tots aquests elements i fer-ne una descripció acurada.

Actituds

- Comprendre el missatge crític del film, especialment pel que fa a l'associació entre televisió i triomf social i a la falta d'escrúpols de la protagonista, capaç de fer qualsevol cosa per aconseguir els seus objectius.
- Valoració crítica del final del film.

Alguna cosa per la qual morir

Quarta pel·lícula del director nord-americà Gus van Sant, *Todo por un sueño* marca l'inici de la seva assimilació per part de la indústria cinematogràfica. Si els seus tres treballs anteriors –*Mala noche* (1987), *Drugstore Cowboy* (id., 1989) i *Mi Idaho privado* (*My Private Idaho*, 1991)– s'emmarcaven en el cinema independent més radical, de caràcter obertament transgressor i fins i tot underground, la pel·lícula protagonitzada per Nicole Kidman es constitueix en la primera gran producció del cineasta, que amb un pressupost de 1.700 milions gairebé duplica el cost de les seves dues pel·lícules anteriors juntes. El film, de fet, és un encàrrec fet al realitzador per la productora de Columbia Pictures Laura Sizkin, en què van Sant, a diferència dels seus primers films, ni tan sols s'ha implicat en la redacció del guió, escrit pel prestigiós Buck Henry a partir d'una novel·la de Joyce Maynard. Aquesta situació podia haver derivat fàcilment cap a la pèrdua dels elements característics del cinema del director, però van Sant porta la història al seu terreny i organitza els generosos recursos tècnics i de producció posats a la seva disposició sense perdre de vista en cap moment la visió crítica i àcida de la societat nord-americana actual que fins aleshores havia centrat les seves obres, però introduint en la trama generoses dosis de comèdia i humor negre. El retrat realista i terrible de la vida de joves marginals addictes a les drogues i immersos en una realitat gairebé grotesca, eix central tan de *Drugstore Cowboy* com de *Mi Idaho privado*, dona pas a *Todo por un sueño* al retrat estilitzat de la classe mitjana americana, a una mena de conte de fades pervers i cínic sense final feliç.

L'arriscat salt cap endavant que fa van Sant amb aquesta producció, criticat en el seu moment per alguns sectors de la crítica, que van acusar el director d'haver-se venut a la indústria cinematogràfica per diners, se situa en una línia similar a l'evolució d'altres directors de característiques més o menys semblants, com John Waters, o, en el cas d'Espanya, Pedro Almodóvar. En les últimes produccions de tots aquests cineastes, malgrat els elevats pressupostos i els generosos recursos de producció posats a la seva disposició, hi continuen sent presents, fins i tot amb més força, les constants i les característiques de les seves primeres obres, de baix pressupost i generalment realitzades al marge de la indústria, de caire sempre transgressor i provocador. En el seu salt a les produccions de gran pressupost, a més, el director nord-americà compta amb bona part dels seus col·laboradors habituals, com el director de fotografia Eric Alan Edwards, el muntador Curtiss Clayton o la dissenyadora de producció Missy Stewart, amb els quals ja havia treballat amb anterioritat. La mirada crítica de van Sant se centra a *Todo por un sueño* en els mitjans de televisió del seu país, concretament en la televisió, que apareix associada d'entrada amb l'èxit, la popularitat i el triomf social, com reflecteix l'absurda frase que el personatge interpretat per Kidman espeta als responsables de la televisió per cable de la seva ciutat: "Crec que en l'accelerada època de la informàtica, el mitjà de la televisió és el que uneix la comunitat global i és el periodista televisiu el que fa de missatger, apropant el món a les nostres llars i les nostres llars al món".

La trama del film, de fet, és molt senzilla: la protagonista, Suzanne Stone (una esplèndida Nicole Kidman, en un dels seus primers papers veritablement importants, pel qual va obtenir el seu primer Globus d'Or), és una noia de classe mitjana-alta que viu amb el seu marit, Larry Maretto (Matt Dillon), a la petita població de Little Hope –"Petita Esperança", un nom gens casual– i que somia a convertir-se en una estrella de la televisió, objectiu pel qual està disposada a fer absolutament qualsevol cosa. Amb l'ajuda de tres joves de l'institut de la ciutat, als quals ha involucrat en la producció d'un documental sobre l'opinió i la manera de viure dels adolescents, Jimmy (Joaquin Phoenix), Russell

(Casey Affleck) i Lydia (Alison Folland), personatges marginats i estúpids, pràcticament fora de la realitat, planeja l'assassinat del seu marit, que només aspira a fer-se càrrec del restaurant italià dels seus pares i que s'ha convertit en un obstacle insalvable per al desenvolupament de la seva carrera. Una carrera que, tot sigui dit, difícilment podrà anar més enllà de presentadora del temps en una mediocre cadena de televisió per cable. A partir d'aquesta mínima anècdota argumental, irònicament reflectida en el títol original del film –To Die for: “alguna cosa per la qual morir”–, i amb lleugeres influències del film clàssic del cinema negre *El cartero siempre llama dos veces* (The Postman Always Rings Twice, Tay Garnett, 1946), van Sant i Henry construeixen un mosaic d'escenes, situacions i personatges que transcendeix el seu caràcter localista i individual per constituir-se en una sàtira demolidora contra les vanes il·lusions i els ridículs somnis de grandesa de l'americà mitjà i contra els mecanismes de la popularitat, com reflecteix la filosofia de vida de la protagonista: “A Amèrica no ets ningú si no surts a la televisió. A la televisió aprenen qui som en realitat. De què serveix fer alguna cosa que valgui la pena si ningú no ho veu? El fet que la gent et vegi et converteix en millor persona”. Pares possessius, mafiosos, joves de mires estretes, adolescents manipulables incapaços d'anar més enllà del que han vist a la televisió i d'articular un centenar de paraules, periodistes afeats de notícies sensacionalistes... La deliberada exageració dels personatges, convertits així en caricatures grotesques, permet al director convertir-los en arquetipus universals perfectament extrapolables a qualsevol altra societat i fins i tot a qualsevol altre moment històric, i en què els espectadors fàcilment es poden sentir identificats.

Una complicada estructura narrativa

La simplicitat argumental del film, però, té la seva justa correspondència en l'elaborat treball de direcció i posada en escena de van Sant, que adopta l'estructura d'un (fals) documental televisiu i d'una entrevista-enquesta, articulant la narració a partir dels comentaris i les opinions dels personatges implicats en la història i de la recreació dels fets més rellevants. El fil conductor de tot plegat és la pròpia Suzanne Stone, que grava en una cinta de vídeo la història de la seva vida per fer-la arribar a un productor de Hollywood interessat a convertir-la

en una pel·lícula de gran èxit (un productor, paper interpretat de manera sorprenent pel director de cinema David Cronenberg, que en realitat resulta ser un assassí a sou contractat pels pares de Larry Maretto per venjar l'assassinat del seu fill; un final massa previsible i convencional). Passat i present, realitat i mentida, veritat i representació es confonen constantment al llarg de la pel·lícula. L'opinió de Suzanne Stone, el seu relat dels esdeveniments en què es va veure implicada (la seva relació amb els tres estudiants de l'institut, la mort del seu marit, amb la consegüent investigació policial i la celebració del judici...), es revela com una mentida constant en ser seguidament contraposat a la visualització dels fets tal i com van tenir lloc realment. Van Sant no amaga res als espectadors, però atreu la seva atenció des del principi del film mitjançant la trepidant juxtaposició de declaracions, imatges, retalls de diari, vídeos i programes de televisió, estructura que, al mateix temps, confereix a l'acció i als seus protagonistes una distància, una falsa objectivitat, gràcies a la qual s'evita en tot moment jutjar de manera directa l'actitud i la manera de fer dels personatges. Aquesta particular construcció narrativa també serveix al director per proposar una aguda exploració sobre la fama i la popularitat sempre lligada als mitjans de comunicació, així com una reflexió sobre el seu funcionament. L'humor negre i les elevades dosis de comicitat que presenta la història, en tot cas, actuen com un element distanciador que confereix al conjunt un aire entre amable i simpàtic, convertint una sèrie de fets dramàtics i terribles en una mena de farsa a mig camí entre el conte de fades pervers i la destrucció sistemàtica del “somni americà”.

Per van Sant i pel guionista, Buck Henry, tots els personatges, començant per la mateixa Suzanne Stone, són menyspreables, com certifica el contundent desenvolupament de la trama: al capdavant, l'actitud i la manera de fer de Suzanne Stone ha acabat convertint en famosos i populars els seus amics i els membres de la seva família (els seus pares i els de Larry Maretto expliquen part de la història des del plató d'un programa de televisió de màxima audiència on han estat convidats, adaptant les seves declaracions als seus interessos i mentint si és necessari), terrible paradoxa que exemplifica a la perfecció les contradiccions i la pèrdua de valors que regeixen bona part de la societat nord-americana.

na actual. Van Sant i Henry no donen cap opció ni cap esperança als seus personatges, al capdavant tots esperen la seva oportunitat per sortir a la televisió i saltar a la fama, sigui quin sigui el preu que hagin de pagar. Molts dels retalls falsament documentals de *Todo por un sueño* tindrien cabuda, sense anar més lluny, en alguns dels més rancis i sensacionalistes reality shows de moltes cadenes de televisió de tot el món.

Proposta d'activitats

- Debat a classe al voltant d'alguns dels temes i de les idees presents en la pel·lícula: televisió i triomf social, manipulació de la informació, integritat, lluita pels propis ideals i objectius, etc. Treballar amb atenció la situació actual dels mitjans de comunicació de masses actuals, amb una tendència creixent a l'espectacularització dels continguts i a la defensa de determinades idees polítiques i ideològiques, valorant-ne la possible evolució en els pròxims anys.
- Anàlisi dels personatges principals, destacant les seves conviccions (o la seva falta d'escrúpols), les seves motivacions, les seves pors i les seves actituds en relació amb el desenvolupament de l'acció.
- Fer una comparació entre la pel·lícula de Gus van Sant i altres textos i films relacionats amb el moment històric i amb l'argument del film, buscant les principals idees, les semblances i les diferències que s'hi poden establir.
- Introducció al periodisme d'actualitat i de successos. Establir-ne les regles i les característiques principals i escriure una notícia referida a alguns dels fets descrits a la pel·lícula (per exemple l'assassinat de Larry Maretto o el judici contra Suzanne Stone i la seva posterior desaparició).

Temes per al debat

- La creixent espectacularització de la informació en els mitjans de comunicació de masses, amb l'auge de la premsa del cor i del sensacionalisme.
- La visió crítica que el cinema dels Estats Units dona de la mateixa societat nord-americana, amb films com *Todo por un sueño*, *American Beauty* i *Ghost World*, entre d'altres.
- La identificació entre televisió i triomf social, extrapolable al nostre país amb el cas d'Operación triunfo.

- Todo por un sueño dóna una visió molt crítica de la societat nord-americana actual, dominada per la manipulació i per l'espectacularització gratuïta i injustificada de la informació, i que associa televisió i fama amb triomf social. Creus que aquesta visió és exagerada? Per què? T'has sentit identificat amb algunes de les situacions descrites al film? Quines t'han sorprès més? El missatge crític del film és extrapolable a la nostra societat?

- El film tracta amb ironia i distància una història que, en el fons, no és gens divertida. Creus que la distància que atorga la comèdia serveix per donar més rellevància al missatge crític i satíric del film i per obligar l'espectador a treure les seves pròpies conclusions? Per què creus que el director ha adoptat l'estructura d'entrevista-enquesta? La pel·lícula tindria la mateixa força si el director s'hagués decantat obertament pel drama? Per què?

- Quan Suzanne Stone arriba a la cadena de televisió per cable local, diu als seus dos propietaris una frase que poc temps abans ha sentit en una conferència sobre mitjans de comunicació: "Crec que en l'accelerada època de la informàtica, el mitjà de la televisió és el que uneix la comunitat global i és el periodista televisiu el que fa de missatger, apropant el món a les nostres llars i les nostres llars al món". Valora i comenta aquesta afirmació. El personatge entén el seu veritable sentit i el seu significat? Què creus que hauria passat si Suzanne Stone s'hagués convertit en una veritable estrella de la televisió?

- Al llarg del film, la protagonista no es cansa de repetir que “A Amèrica no ets ningú si no surts a la televisió. A la televisió aprenen qui som en realitat. De què serveix fer alguna cosa que valgui la pena si ningú no ho veu? El fet que la gent et vegi et converteix en millor persona”. Estàs d’acord amb aquestes afirmacions? L’associació entre televisió i triomf social, tal i com és presentada en el film, té alguna mena de justificació? Creus que és un dels factors que ha contribuït a la creixent espectacularització de la informació present en els mitjans de comunicació?

- Fent un balanç del que passa a la pel·lícula des del principi fins al final, a quina conclusió arribes? Què ens vol explicar Gus van Sant amb aquesta història? Creus que la història podria haver acabat d’una altra manera? Penses que el personatge interpretat per Nicole Kidman era conscient que amb els seus actes i amb la seva manera de ser acabaria fent famosos els membres de la seva família i la gent del seu voltant?

Sinopsi

Little Hope, New Hampshire, un petit poblet rural on viuen nombroses famílies italoamericanes. Suzanne Stone està casada amb Larry Maretto, un noi província que només aspira a fer-se càrrec del restaurant italià dels seus pares. Però Suzanne, que treballa en una emissora local de televisió per cable, té un objectiu ben diferent: aspira a convertir-se en una estrella de televisió. Per aconseguir-ho està disposada a fer qualsevol cosa, fins i tot a assassinar el seu marit amb l'ajuda de tres adolescents de l'institut local, organitzant un gran escàndol que li garanteixi el salt a la fama.

PROGRAMA DE MÀ - SECUNDÀRIA

Títol original: To die for

Director: Gus van Sant

Producció: Laura Ziskin, per a Columbia Pictures (Estats Units, 1995)

Guió: Buck Henry, basat en el llibre de Joyce Maynard

Fotografia: Eric Alan Edwards

Música: Danny Elfman

Disseny de producció: Missy Stewart

Direcció artística: Vlasta Svoboda

Muntatge: Curtiss Clayton

Interpretació: Nicole Kidman (Suzanne Stone), Joaquin Phoenix (Jimmy Emmett), Matt Dillon (Larry Maretto), Casey Affleck (Russell Hines), Illeana Douglas (Janice Maretto), Alison Folland (Lydia Mertz), Dan Hedaya (Joe Maretto), Wayne Knight (Ed Grant), Kurtwood Smith (Earl Stone)

Durada: 103 minuts

Alguna cosa per la qual morir

Quarta pel·lícula del director nord-americà Gus van Sant, *Todo por un sueño* marca l'inici de la seva assimilació per part de la indústria cinematogràfica. Si els seus treballs anteriors –especialment *Drugstore Cowboy* (id., 1989) i *Mi Idaho privado* (*My Private Idaho*, 1991)– s'emmarcaven en el cinema independent més radical, de caràcter obertament transgressor i fins i tot underground, la pel·lícula protagonitzada per Nicole Kidman es constitueix en la primera gran producció del cineasta, que amb un pressupost de 1.700 milions gairebé duplica el cost de les dues pel·lícules anteriors juntes. El film, de fet, és un encàrrec fet al realitzador per la productora Laura Ziskin, en què van Sant, a diferència dels seus primers films, ni tan sols s'ha implicat en la redacció del guió, escrit pel prestigiós Buck Henry a partir d'una novel·la de Joyce Maynard. Aquesta situació podia haver derivat fàcilment cap a la pèrdua dels elements característics del cinema del director, però van Sant porta la història al seu terreny i organitza els generosos recursos tècnics posats a la seva disposició sense perdre de vista en cap moment la visió crítica i àcida de la societat nord-americana que fins aleshores havia centrat les seves obres, però introduint en la trama generoses dosis de comèdia i humor negre. La mirada crítica de van Sant se centra en aquesta ocasió en els mit-

jans de comunicació del seu país, concretament en la televisió, que apareix associada d'entrada amb l'èxit, la popularitat i el triomf social. La trama del film, de fet, és molt senzilla: la protagonista del film, Suzanne Stone (Nicole Kidman), és una noia de classe mitjana-alta que viu amb el seu marit, Larry Maretto (Matt Dillon), a la petita població de Little Hope ("Petita Esperança", un nom gens casual), i que somia a convertir-se en una estrella de la televisió, objectiu pel qual està disposada a fer absolutament qualsevol cosa. A partir d'aquesta mínima anècdota argumental, van Sant i Henry construeixen un mosaic d'escenes, situacions i personatges que transcendeix el seu caràcter localista i individual per constituir-se en una sàtira demolidora contra les vanes il·lusions i els ridículs somnis de grandesa de l'americà mitjà i contra els mecanismes de la popularitat, com reflecteix la filosofia de vida de la protagonista: "A Amèrica no ets ningú si no surts a la televisió. A la televisió aprenen qui som en realitat. De què serveix fer alguna cosa que valgui la pena si ningú ho veu? El fet que la gent et vegi et converteix en millor persona". La deliberada exageració dels personatges, caricatures grotesques, permet al director convertir-los en arquetipus universals perfectament extrapolables a qualsevol altre societat, i en els quals els espectadors fàcilment es poden sentir identificats. L'adopció d'una estructura de (fals) documental televisiu i d'entrevista-enquesta,

però, confereix a l'acció i als protagonistes una distància gràcies a la qual van Sant evita en tot moment jutjar l'actitud i la manera de fer dels personatges, i contribueix de manera decisiva a dotar el conjunt d'un ritme àgil i trepidant que atrapa per complet l'espectador des del primer fotograma.

El director: Gus van Sant

Nascut a Louisville, Kentucky, l'any 1952, es va llicenciar a l'escola de disseny de Rhode Island, iniciant la seva carrera professional en el món de la publicitat i com a professor de producció cinematogràfica a l'Oregon Art Institute. Va dirigir diversos curtsmetratges –entre ells, *The Discipline of D.E.*, *Five Ways to Kill Yourself* i *Thanksgiving Prayer* – i videoclips per a artistes tan diferents com David Bowie, Elton John o Red Hot Chili Peppers, abans de realitzar el seu primer llargmetratge, *Mala noche* (id., 1987), que va obtenir diversos guardons, entre ells el premi de l'Associació de Crítics de Los Angeles. Amb les seves dues següents pel·lícules, les polèmiques *Drugstore Cowboy* (id., 1989) i *Mi Idaho privado* (*My Private Idaho*, 1991), de caire radicalment independent i factura pràcticament underground, va convertir-se en un dels puntals en del nou cinema independent americà. *Todo por un sueño*, la seva quarta pel·lícula, és la seva primera gran producció per a un estudi de Hollywood i marca l'inici de la seva assimilació a la indústria nord-americana, que s'ha consolidat amb les seves següents produccions, *El indomable Will Hunting* (*Good Will Hunting*, 1997), *Psicosis* (*Psycho*, 1998), nova versió del film clàssic dirigit per Alfred Hitchcock l'any 1960, i *Buscando a Forrester* (*Finding Forrester*, 2000).

Opinions del director

Històries reals

"Les històries que explico són tradicionals. En general, la vida que m'envolta, la gent que m'explica històries, són la meva principal font d'inspiració. Són allà fora, a l'abast de tothom, però suposo que a Hollywood no s'hi han fixat, o no coneixen la gent apropiada".

Filmografia de Gus van Sant

Mala noche (1987); *Drugstore Cowboy* (1989); *Mi Idaho privado* (1991); *Ellas también se deprimen* (1993); *Todo por un sueño* (1995); *El indomable Will Hunting* (1997); *Psicosis* (1998) *Buscando a Forrester* (2000); *Gerry* (2002).

Un encàrrec perfecte

"Es la primera vegada que m'assignen un film, en lloc de ser una idea meva, però és la pel·lícula que volia fer. Jo també vinc de la classe mitjana-alta, com Suzanne Stone, la protagonista, i al barri on vaig créixer hi havia famílies italianes com les de la pel·lícula".

La mala fama

"Em sento còmode amb la mala fama que tinc per parlar de drogues i sexe, perquè vinc d'una generació que ha crescut envoltada de sexe i drogues. El món en què visc està fet d'aquests materials i suposo que també les meves històries".

El País de las tentaciones, 20 d'octubre de 1995

Opinions de la crítica

"Com si es tractés d'un retrat robot de l'americà mitjà, el film va presentant una galeria de sonats: pares possessius, joves de mires estretes, adolescents manipulables el codi comunicatiu dels quals no passa del centenar de paraules... Les seves obsessions, les seves ànsies i debilitats queden absolutament de manifest en l'imparable crescendo narratiu que acumulen director i guionista fins a esclatar en una tragèdia intuïda des del primer moment però gairebé sempre obviada per obra i gràcia de l'estructura d'entrevista-enquesta. Divertida quan s'ho proposa, demolidora contra els llocs comuns d'aquesta extensa cultura contemporània que associa televisió amb triomf social, i retrat implacable d'una arribista que resulta sempre més tanoca del que pretén, *Todo por un sueño* resulta al final un torrencial exercici de seguretat narrativa, a més d'un film immensament divertit".

Mirito Torreiro, *El País*, 28 d'octubre de 1995

"La sàtira contra les vanes il·lusions de l'americà mitjà i els mecanismes de la popularitat és sagnant [...]. El film està estructurat a partir de les declaracions dels membres de les famílies després dels fets, com si es tractés d'una enquesta televisiva, i Gus van Sant aconsegueix així un evident distanciament i es permet una posada en escena dialèctica".

Manuel Quinto, *La Vanguardia*, 27 d'octubre de 1995